
Sentralstyret Sakspapir

Møtedato 27.10.2022
Ansvarlig Arbeidsutvalget
Saksnummer SST2 03.02-22/23
Gjelder Resolusjoner

Norsk studentorganisasjon

1 Vedlegg til saken:

- 2 1. Studenter må sidestilles med arbeidstakere
- 3 2. Fritak fra egenandelsordningen
- 4 3. Gratis influensavaksiner
- 5 4. Fremtidens opptakssystem
- 6 5. Norske studenter står i solidaritet med iranske studenter og akademikere

7 RESOLUSJONER

8 FORMÅL

9 Behandle resolusjoner.

10 SAKSPRESENTASJON

11 Etter vedtak fra Landsmøte 2022 skal resolusjonene som ikke ble behandlet der, videresendes for
12 behandling av Sentralstyret. På SST1 ble to av de fem resolusjonsforslagene behandlet, og
13 arbeidsutvalget legger opp til at de tre resterende resolusjonene behandles på SST2. I tillegg til
14 disse resolusjonsforslagene fremmer arbeidsutvalget to resolusjonsforslag, "Fremtidens
15 opptakssystem" og "Norske studenter står i solidaritet med iranske studenter og akademikere".

16 STUDENTER MÅ SIDESTILLES MED ARBEIDSTAKERE

17 Sakspresentasjon

18 Resolusjonen tar for seg studenters opplevde hverdag ved USN. Der resolusjonsskriver ønsker å
19 innføre aktuelle prinsipper som gjelder for arbeidstakere også for studenter. I rettighetene som
20 ønskes sikret her er det at utdanningsinstitusjonene må legge til rette for studenter som blir utsatt
21 for sykdom, både fysisk og psykisk, samt at man skal sikres arbeidstaker rettigheter knyttet opp
22 mot forsørgeransvar. Et annet forslag i denne resolusjonen er å bedre tilgang på nettbasert
23 undervisning.

24 I [Universitets- og høyskoleloven](#) har studenter en rekke rettigheter knyttet opp mot tilrettelegging
25 av både sykdom, fravær og foreldre/forsørgeransvar. I § § 4-3 c. ivaretas rettigheter til studenter
26 med særskilte behov under studiene, for å sikre at de får tilrettelegging for blant annet medisinske
27 behov. Om man er syk under studietiden kan man få rett på sykestipend gjennom Lånekassen.

28 § 4-3 d. Tilrettelegging for gravide studenter og rett til foreldrepermisjon tilsier at studenter har en
29 rekke rettigheter under graviditet og i etterkant, samt at store deler av Arbeidsmiljøloven §12 (rett
30 til permisjon) gjelder for denne gruppen studenter.

31 **Vurdering**

32 Resolusjonen tar opp en rekke problemstillinger tilhørende en enkelt institusjon, men med forslag
33 som dekker norske studenter med behov for tilrettelegging i studiehverdagen.

34 I en resolusjon vedtatt på sentralstyremøte 06.06.20, "tilpasset undervisning og vurderingsformer"
35 blir dette med digital undervisning om tilrettelagte løp adressert.

36 Fleksibel og tilgjengelig utdanning blir også tatt opp i supplerende politisk dokument om fleksibel
37 og desentralisert utdanning (2022), der det blir tatt opp at studenter kommer i alle aldre og
38 livssituasjoner, som gjør det viktig å ivareta prinsippet om like muligheter til høyere utdanning. Og
39 at om det skal være et fleksibelt studieløp må det være av høy kvalitet og tilpasset studentenes
40 behov.

41 I resolusjonen "En god studietid for studenter med barn" vedtatt på landsmøtet 2021, blir punktene
42 om tilrettelegging for studenter med barn ivaretatt. Resterende punkter tatt opp i resolusjonen er
43 ivaretatt i lovverk nevnt i saksfremleggelse.

44 Arbeidsutvalget sin vurdering er at politikken er ivaretatt i eksisterende politiske dokumenter,
45 resolusjoner, og lovverk.

46 **Forslag til vedtak:** Resolusjonen avvises.

47 **FRITAK FRA EGENANDELSORDNINGEN**

48 **Sakspresentasjon**

49 Resolusjonen tar for seg at studenter skal få fritak fra egenandelsordningen på helsetjenester og at
50 uttak av medisiner og medisinsk utstyr i sin helhet skal dekkes av staten.

51 Egenandelsordningen er en ordning der den enkelte må betale for alle helsetjenester opp til en
52 sum. I dag ligger summen på 2921 kroner. Etter dette kvalifiserer man til frikort. Etter å ha
53 kvalifisert til frikort betaler man ikke lenger egenandeler for resten av kalenderåret.

54 Alle som får medisiner mot kroniske sykdommer, kan få medisinene sine på blå-resept. Blå-resept
55 gir en egenandel på opp til 39 prosent Inntil 520kroner over tre måneder. Ingen betaler mer enn
56 520 kroner i egenandel dersom man havner på blåresept.

57 I dag er det slik at barn under 16 år, minstepensjonister og personer med yrkesskader slipper å
58 betale egenandel.

59 **Vurdering**

60 Det er svært få grupper i Norge som får et helhetlig unntak for egenandel til behandling og medisin
61 i Norge. Ved særskilte behov og sykehusinnleggelse får man gratis helsehjelp, og det vil være en
62 vurdering av det enkelte tilfelle som tilsier om man får fritak eller forhåndsgodkjent refusjon. I
63 enkelte tilfeller kan man også få sterkt reduserte kostnader gjennom bidragsordningen til Helfo.

64 Helsesystemet legger på denne måten opp til at de aller svakeste skal kunne få gratis helsehjelp
65 basert på den enkeltes situasjon, ikke til en gruppe som helhet. På den måten sikrer systemet at de
66 som trenger økonomisk bistand til medisinsk behandling, får det. Dette innebærer at også
67 studenter som står i en svært vanskelig situasjon vil få hjelp.

68 Egenandelsordningen er med på å sikre at de som har store kostnader knyttet til sykdom, ikke skal
69 lide noen vesentlige økonomiske belastninger av å være syke. Samtidig sikrer egenandelen at
70 helsesystemet i liten grad blir misbrukt, noe som igjen fører til at helsesystemet ikke blir
71 overbelastet. På den måten bidrar egenandelen til at alle som trenger hjelp, får hjelp.

72 Arbeidsutvalget opplever at hovedutfordringene til resolusjonsstiller i hovedsak kan løses ved å
73 øke studentens kjøpekraft. Da er det betimelig å stille seg spørsmålet om hva NSO skal bruke
74 politisk kapital på. Arbeidsutvalget mener NSO i hovedsak bør bruke sin kapasitet og politiske
75 kapital på politiske løsninger som hjelper flest mulig studenter mest mulig.

76 Selv om resolusjonene vil kunne hjelpe alle studenter, vil eventuelt gjennomslag for resolusjonen i
77 svært liten grad øke kjøpekraften til norske studenter. Vi ser det derfor ikke som hensiktsmessig å
78 bruke tiden vår på å forsøke å innføre et helhetlig fritak fra egenandelsordningen for studenter.

79 **Forslag til vedtak:** Resolusjonen avvises.

80 **GRATIS INFLUENSAVAKSINER**

81 **Sakspresentasjon**

82 Resolusjonen tar for seg at NSO skal arbeide for gratis influensavaksiner til studenter.

83

84 Vaksinen koster i dag 88 kroner om man tar den gjennom det offentlige. Vaksinen mot influensa
85 beskytter mot flere ulike influensavirus og er en vaksine som skal tas årlig for anbefalte grupper for
86 å beskytte mot sesongbasert influensa. Influensavaksinen blir ikke anbefalt alle.

87

88 Gruppene som anbefales å ta vaksinen er: 65 år eller eldre, gravide, eller har en kronisk sykdom.

89 Mer om hvilke grupper som er utsatt kan leses her:

90 <https://www.fhi.no/sv/influensa/influensavaksine/>

91

92 Influensavaksinen har en større kostnad om man tar den uten anbefaling fra helsemyndighetene.
93 Dette er helt bevisst for å sikre at de som anbefales vaksinerne får den av det offentlige. På den
94 måten sikrer man at kapasiteten i det offentlige holdes oppe for de som er særlig utsatt for
95 influensainfeksjon.

96 **Vurdering**

97 Vaksiner mot influensa anbefales til utsatte grupper, der studenter som en helhetlig gruppe ikke
98 går under denne anbefalingen. Det er også viktig at man ikke overbelastet systemet vi har i Norge
99 for vaksiner. Dette vil gå utover de 1,6 millioner nordmenn som anbefales årlig av Norske
100 helsemyndigheter å ta influensavaksinen.

101 Arbeidsutvalget foreslår at resolusjonen avvises fordi det går imot vaksineanbefalingene til WHO
102 og Det europeiske smittevernbyrået.

103 **Forslag til vedtak:** Resolusjonen avvises.

104 **FREMTIDENS OPPTAKSSYSTEM**

105 **Sakspresentasjon**

106 Kunnskapsdepartementet nedsatte i 2021 et [utvalg](#) som skal gjøre en helhetlig gjennomgang og
107 vurdering av opptakssystemet til høyere utdanning. I mandatet står det at «*Utvalget skal komme*
108 *med sine anbefalinger til Kunnskapsdepartementet om hvordan vi kan lage et forståelig og*
109 *fleksibelt opptaksregelverk, som ivaretar søkeres rettssikkerhet og som kan tilpasses fremtidens*
110 *høyere utdanning og den teknologiske utviklingen.*» Utvalget skal levere sin utredning med forslag
111 til et nytt opptakssystem 1. desember 2022.

112 Utvalget ser på den delen av opptakssystemet til høyere utdanning som er nasjonal og samordnet,
113 altså til de utdanningen som tilbys gjennom Samordna opptak. Opptak til høyere grad, altså
114 mastergrader, skjer direkte til institusjonene og regelverket er derfor annerledes. Det jobbes
115 imidlertid med et annet [prosjekt](#) som ser på nasjonale samordning av masteropptak.

116 Med bakgrunn i dette har arbeidsutvalget gått gjennom NSOs politikk på området. Som orientert
117 om på SST1, har arbeidsutvalget vurdert det til at vi trenger ny og mer utfyllende politikk. For å ha
118 dette i tide til utvalget legger frem sin utredning må dette vedtas på SST2 i form av en resolusjon.

119 Resolusjonen bygger videre på eksisterende politikk, blant annet i utdanningspolitisk plattform og
120 [resolusjonen](#) «Opptak til høyere utdanning må sette elevene i sentrum».

121 **Vurdering**

122 Opptakssystemet består i hovedsak av tre komponenter – kvalifisering, rangering og organisering.
123 Av disse har arbeidsutvalget valgt å fokusere på kvalifisering og rangering i resolusjonen, og har
124 vurdert det til at NSO har dekkende nok politikk om organisering. Forslaget til resolusjon består
125 derfor av en kort innledning, en del om kvalifisering og en del om rangering.

126 **Kvalifisering**

127 *Generell studiekompetanse*

128 Utdanningspolitisk plattform sier at «Krav for opptak til høyere utdanning skal normalt være
129 generell studiekompetanse». Hovedveien for å oppnå generell studiekompetanse (GSK) er i dag
130 gjennom den videregående opplæringen. Både Lied-utvalget og Aune-utvalget anbefalte å
131 videreføre denne ordningen i henholdsvis NOU 2019: 25 – Med rett til å mestre og NOU 2020: 3 –
132 Ny lov om universiteter og høyskoler. Arbeidsutvalget ønsker derfor å presisere at dette også skal
133 være hovedveien for GSK i fremtiden.

134 Samtidig finnes det alternative måter å oppnå GSK på, som [yrkesfag med påbygging](#) og [23/5-](#)
135 [regelen](#). Alternative måter åpner for at et bredere mangfold av kompetanse kan gi GSK.
136 Arbeidsutvalget vurderer det derfor til at det også i fremtiden bør være mulig å oppnå GSK på
137 alternative måter, gitt at de ivaretar kompetansekravene. Flere av utdanningsinstitusjonene og
138 aktørene som har gitt [innspill](#) til opptaksutvalget har også tatt til orde for at de alternative måtene å
139 oppnå GSK på fungerer godt og bør videreføres.

140 *Unntak fra GSK*

141 I dagens opptakssystem er det mulig å kvalifisere til opptak til høyere utdanning på visse måter
142 uten GSK. Dette gjelder eksempelvis opptak gjennom realkompetansevurdering.
143 Realkompetansevurdering kan man få dersom man har fylt 25 år og kan vise til relevant
144 realkompetanse, f.eks. gjennom arbeidserfaring eller annen utdanning. Man kan også få opptak til
145 [enkelte studier](#) uten GSK. Dette gjelder eksempelvis dersom man har relevant fag-/svennebrev (Y-
146 veien), relevant fagskoleutdanning, har tatt forkurs, m.m. Disse ordningene åpner for at et bredere
147 mangfold av kompetanse kan kvalifisere til opptak til høyere utdanning. NSO er også positive til
148 opptak på bakgrunn av realkompetanse og fagbrev i utdanningspolitisk plattform. På bakgrunn av
149 dette ser arbeidsutvalget det som hensiktsmessig at det også i fremtiden skal være mulig å få
150 unntak fra GSK ved opptak, gitt at det kan begrunnes i studiets egenart og krav til forkunnskaper.

151 *Spesielle opptakskrav*

152 Dagens retningslinjer om spesielle opptakskrav er at krav som spriker fra de generelle
153 opptakskravene kan fastsettes av departementet i forskrift, når hensynet til gjennomføringen av
154 studiet gjør det nødvendig. Dette innebærer at utdanningsinstitusjoner som ønsker å innføre
155 spesielle opptakskrav for lavere grad må søke Kunnskapsdepartementet.

156 Utdanningspolitisk plattform stadfester at NSO mener at institusjonene selv kan sette spesielle
157 opptakskrav på enkelte studier, og presiserer at dette kun skal gjelde når innholdet i studiet tilsier
158 det. Resolusjonen ivaretar derfor vår politikk når det kommer til spesielle opptakskrav.

159 [Kvalitetsmeldingen](#) foreslo at universitetene og høyskolene selv burde kunne stille andre
160 "utfyllende spesielle opptakskrav" til enkeltstudier, mens [Aune-utvalget](#) mente at flere spesielle
161 opptakskrav kan bidra til å svekke kravet om generell studiekompetanse. Bruken av spesielle
162 opptakskrav har over tiden blitt ganske utbredt. Over 38 prosent av alle studier i samordna opptak
163 har i dag slike krav.

164 Aune-utvalget fremhever at det har vært et prinsipp om at tilnærmet like studier skal ha samme
165 opptakskrav. Dette prinsippet mener vi i NSO er viktig å hegne om, og at vi bør unngå for utbredt
166 bruk av spesielle opptakskrav, da det gjør opptakssystemet mindre transparent og forutsigbart.

167 *Om man ikke er kvalifisert*

168 For å ivareta prinsippet om at høyere utdanning skal være tilgjengelig for alle ønsker vi å stadfeste
169 at det er viktig å ivareta en mulighet for å opparbeide seg GSK også etter man har avsluttet
170 videregående opplæring. Vi mener det er viktig å ivareta rettigheten til nye sjanser til GSK ved
171 senere tidspunkt i livet. Dette kan være i tilfeller hvor man har valgt en retning på videregående
172 skole (VGO) som ikke gir GSK eller at man har avsluttet VGO før man har oppnådd GSK.

173 Det er også viktig at man har muligheten til å oppfylle spesielle opptakskrav etter avsluttet VGO.
174 Dette er eksempelvis i de tilfellene der man ikke har tatt de nødvendige valgfagene i løpet av
175 videregående, men trenger det for å komme inn på enkelte utdanninger.

176 I dag ivaretar privatistordningen disse mulighetene, og arbeidsutvalget har vurdert det til at dette
177 bør bevares. Samtidig er det verdt å bemerke at behovet for å bruke privatistordningen til å fullføre
178 VGO sannsynligvis blir mindre i fremtiden på grunn av [fullføringsreformen](#). Et av de viktigste
179 tiltakene i reformen er fullføringsretten, som sikrer at alle får retten til å fullføre og bestå den
180 videregående opplæringen.

181 **Rangering**

182 Rangering av søkere er nødvendig på studier med flere kvalifiserte søkere enn antallet
183 studieplasser.

184 For å ivareta studentenes ønsker om å studere og samfunnets behov for høyt utdannet
185 arbeidskraft, er det viktig at de som er kvalifiserte og ønsker og studere kan komme raskt i gang
186 med studiene. Samtidig er det viktig med et rangeringsregelverk som legger opp til at man kan få
187 nye sjanser.

188 I utarbeidelsen av politikk om rangering har arbeidsutvalget valgt å vektlegge følgende:

- 189 - Ivareta de delene av dagens system som fungerer godt, deriblant karakterbasert opptak
- 190 - Redusere inflasjonen i poenggrenser og tilleggspoeng
- 191 - Redusere behovet for å ta opp fag man allerede har bestått
- 192 - At det skal være mulig å vektlegge andre faktorer i tillegg til karakterer, f.eks. erfaring
- 193 - At systemet skal være effektivt og enkelt å forstå

194 Basert på dette har arbeidsutvalget i resolusjonen valgt å foreslå et todelt rangeringsregelverk,
195 med en hovedvei og en sidevei. Denne todelingen er ganske lik den todelingen man har i dagens
196 regelverk med førstegangsvitnemålkvote og ordinær kvote.

197 *Hovedveien*

198 Den foreslåtte hovedveien er ganske lik dagens førstegangsvitnemålkvote, der karakterene fra den
199 videregående opplæringen er grunnlaget for rangering og man ikke har mulighet til å ta opp fag.
200 Karakterene fra VGO viser summen av kompetansen til elevene på en rekke områder over en
201 lengre tidsperiode. Opptaksutvalget har uttalt at de ønsker å fortsette med karakterer som
202 grunnlag da dette fungerer godt. De skriver blant annet på nettsiden:

203 *«Utvalget legger blant annet til grunn at regelverket skal gi de best kvalifiserte søkerne*
204 *studieplass, og at studieforberedthet, som hovedregel, kommer best til uttrykk gjennom*
205 *karaktersnitt.»*

206 En [studie](#) fra NIFU viser at det norske opptakssystemet oppfattes som rettferdig og effektivt av
207 interessentene i systemet. En av de viktigste grunnene til at det oppfattes slik er det felles
208 karaktergrunnlaget. Studier fra blant annet [SSB](#) og [NIFU](#) viser klare sammenhenger mellom
209 karakterene fra VGO og hvor godt forberedt studentene er på høyere utdanning, samt frafall.
210 Karakterene fra VGO er med andre ord et godt mål på hvor forberedt studentene er til å ta
211 utdanning, samt på gjennomføringen av utdanningen. Videre tyder en [evaluering](#) av
212 opptakssystemet i Danmark på at karakterer er mer sosialt utjevne enn andre opptakskriterier.

213 Arbeidsutvalget har videre sett det som fornuftig at hovedveien gjelder for «hovedandelen av
214 studieplassene». Hovedveien dekker dermed en større andel av studieplassene enn det
215 førstegangsvitnemålkvoten gjør, som i dag dekker 50 prosent. Flere vil da komme inn med kun
216 vitnemål fra videregående, uten å måtte prøve å forbedre rangeringsposisjonen sin. Dette vil
217 kunne bidra til at poenggrensene i hovedveien blir lavere enn det er i dagens
218 førstegangsvitnemålkvote, spesielt på studier der poenggrensene er veldig høye.

219 I motsetning til førstegangsvitnemålkvoten, som kun er for søkere under 21 og som ikke har endret
220 på vitnemålet sitt, foreslår arbeidsutvalget at hovedveien skal kunne brukes av alle med vitnemål
221 fra VGO. Mange av de som i dag må søke seg gjennom den ordinære kvoten på grunn av alder vil
222 dermed kunne benytte seg av hovedveien. Det vil redusere behovet for mange til å sanke
223 tilleggspoeng eller ta opp fag de allerede har bestått, slik det er med dagens ordinære kvote. De

224 som ønsker å gjøre noe annet i noen år eller ta utdanning senere i livet, blir dermed ikke møtt med
225 en ulempe ved at de må konkurrere i en ordinær kvote der mange har tatt opp fag eller samlet
226 masse tilleggspoeng. At hovedveien skal være åpen for alle med vitnemål er også en grunn til at
227 hovedveien bør være større enn det dagens førstegangsvitnemålskvote er.

228 *Sideveien*

229 I tillegg til hovedveien foreslår arbeidsutvalget at rangeringsregelverket bør ha en sidevei der man
230 også kan vektlegge andre ting enn karakterer. Noen ting man kan vektlegge i sideveien er erfaring,
231 egnethet, motivasjon og eventuelt andre relevante kompetanser som ikke vises gjennom
232 karakterene fra VGO. Dette vil bidra til at opptakssystemet kan favne et bredere mangfold av
233 kompetanser enn det det gjør i dag, og at det er mulig å komme inn i høyere utdanning basert på
234 andre ting enn kun karakterer.

235 Sideveien blir dermed inngangen for de som prøver å forbedre rangeringsposisjonen sin, f.eks.
236 fordi man ikke fikk gode nok karakterer i VGO. Sideveien ivaretar dermed denne viktige funksjonen
237 som i dag ivaretas i ordinær kvote. Samtidig kan sideveien bruke av de som ønsker å vise frem
238 andre typer kompetanse enn det karakterene deres viser. Dette kan f.eks. være noen som har
239 erfaring fra å ha jobbet på et sykehjem og som ønsker at det skal vektlegges i rangeringen til å
240 komme inn på sykepleierutdanning.

241 Sideveien skal være åpen for alle som ønsker å bli vurdert på andre ting enn kun karaktersnittet
242 sitt fra videregående. En viktig forutsetning for at sideveien skal kunne være åpen for alle, er at det
243 finnes mekanismer som sørger for at den ikke misbrukes av de som egentlig kan og bør bruke
244 hovedveien. En mulig løsning på dette kan være at studieplassene i hovedveien fylles opp først,
245 og dermed sideveien etterpå. På denne måten er det kun de som ikke kom inn gjennom
246 hovedveien som vurderes i sideveien. For å unngå at sideveien misbrukes er det også viktig at den
247 ikke fremstår som en enklere vei inn i høyere utdanning enn det hovedveien er.

248 En bekymring med sideveien er at den vil kunne bidra til å gjøre opptaksprosessen noe mindre
249 effektiv og transparent, men vi vurderer det til at verdien av å kunne vektlegge et bredere mangfold
250 av kompetanser veier opp for dette.

251 *Alderspoeng*

252 NSO har i politikken at vi er positive til alderspoeng som vurderingskriterium. Politikken er ikke helt
253 presis da alderspoeng ikke er et vurderingskriterium. Det er ikke noe man vurderes på ettersom
254 alle får det, og det er heller ikke et kriterium for opptak til høyere utdanning. Ettersom politikken
255 ikke er presis har arbeidsutvalget tolket det til at man er positive til hensikten med alderspoeng,
256 som er å fange opp og belønne erfaring. Denne hensikten vil i forslaget ivaretas i sideveien ved at
257 erfaring er en av faktorene som vektlegges.

258 *Vektlegging av fagvalg*

259 I dagens opptakssystem får søkere tilleggspoeng for å ta visse realfag og språkfag. Disse
260 poengene gjelder uavhengig om man trenger fagene for å komme inn på utdanningen man søker
261 seg til eller ikke. Dette har bidratt til at mange tar disse fagene kun for å få tilleggspoengene, og
262 ikke fordi det er faglig relevant eller nødvendig. Dette bidrar til høyere poenggrenser enn
263 nødvendig. Vi har derfor vurdert det til at «tilleggspoeng eller annen vektlegging av enkeltfag skal
264 kun telle dersom fagene er relevante for utdanningen». Med dette forslaget vil man unngå at elever
265 i VGO gjør fagvalg basert på hva som gir mest poeng, og heller velger basert på hva som er faglig
266 relevant eller interessant.

267 **Hva er ikke tatt med i resolusjonen?**

268 *Poeng og kvoter for å sikre mangfold*

269 Arbeidsutvalget har valgt å ikke ta med noe om poeng eller kvoter for å sikre mangfold, f.eks.
270 kjønnspoeng, i resolusjonen. Dette er allerede dekket i likestillings-, inkluderings- og
271 mangfoldspolitisk plattform.

272 *Tilleggsopeng for militærtjeneste, folkehøyskole, fagskoleutdanning, m.m*

273 Arbeidsutvalget har valgt å ikke ta med noe om [tilleggsopeng](#) for militærtjeneste, folkehøyskole,
274 fagskole, m.m. Dette er det to grunner til. Den første er at de som velger å gjøre noe annet etter
275 videregående, f.eks. militærtjeneste, folkehøyskole, reise, ta annen utdanning osv. ikke blir møtt
276 med ulempen ved at de må konkurrere i en ordinær kvote der mange har sanket andre
277 tilleggsopeng eller forbedret karakterer. De kan fortsatt konkurrere i hovedveien på samme
278 grunnlag som alle andre. Den andre grunnen er at søkere med annen verdifull kompetanse, som
279 de mener bør vektlegges i rangeringen, kan bruke sideveien.

280 **Oppsummering av rangering**

281

282 **NORSK STUDENTORGANISASJON STÅR I SOLIDARITET MED IRANSKE**
283 **STUDENTER OG AKADEMIKERE**

284 **Sakspresentasjon**

285 Resolusjonen handler om NSOs ønske om å uttrykke sin støtte til og solidaritet med studenter,
286 akademikere og sivilbefolkning i Iran.

287 Iran har de siste ukene vært preget av stor uro, demonstrasjoner og opprør mot det totalitære
288 regimet i landet. Bakgrunnen for uroen er at 22 år gamle Masha Amini døde i Irans moralpolitiske
289 varetekt 16. september. Tre dager tidligere ble hun pågrepet fordi hun brukte hodeplagget hijab
290 feil. I kjølvannet av dette har det brutt ut store og voldsomme demonstrasjoner i flere byer i Iran.
291 Flere titalls demonstranter har mistet livet, og enda flere har blitt fengslet.

292 I førsterekken i demonstrasjoner har akademiske institusjoner, studenter og ansatte vært tydelige
293 stemmer. I konfrontasjon med regimet har studenter og ansatte ved universitetene blir anklaget for
294 å skape uorden i samfunnet, blant annet fordi de roper slagord om grunnleggende
295 menneskerettigheter. Studenter har derfor de siste ukene byttet ut forelesningssalen med
296 gateprotester og streik på universitetsområdene i hele landet. De har vært synlige og avgjørende i
297 de siste ukenes protester i Iran, og utgjør en stor andel av befolkningen på 85 millioner
298 mennesker. Studentenes engasjement har spredt seg i hele landet, og blir sett på som en trussel
299 fra regimet.

300 Spesielt søndag 2.oktober utmerker seg som et direkte angrep på den akademiske friheten. Da ble
301 flere universiteter omringet og angrepet av landets sikkerhetsstyrker, blant annet et av landets
302 største institusjoner, Universitet Sharif i Teheran. Studentene protesterte fredelig, og krevde at
303 medstudenter som sitter i varetekt for å ha protestert mot regimet, blir løslatt. Dette ble besvart
304 med en brutal aksjon fra politiets side. Øyenvitner forteller om en professor som blir skutt og drept
305 mens han forsøker å stå mellom politiet og en gruppe studenter. Videoer viser hvordan studenter
306 blir jagd ned i garasjen på universitetet for så å bli skutt på mens de løper for livet.
307 Sikkerhetsstyrkene forsøker å skremme studenter til taushet. Blant annet ved å skyte med
308 paintball på dem som ikke arresteres for å markere dem som motstandere av regimet. Aksjonen
309 førte til fengsling av 30-40 studenter.

310 **Vurdering**

311 Dette er viktig fordi regimet i Iran angriper prinsipper som er i kjernen av det NSO står for:
312 ytringsfrihet, organisasjonsfrihet og retten til å demonstrere. Videre er en av den norske
313 studentbevegelsens viktigste oppgaver å være en del av den internasjonale studentbevegelsen.
314 Det er derfor viktig at vi står i solidaritet med studenter og akademikere fra hele verden, som står
315 opp for akademisk frihet og den viktige posisjonen kunnskapsinstitusjonene har i land med
316 totalitære regimer.

317 Det har dessuten kommet flere rop om hjelp både fra akademikere i Iran, og utenfor Iran, og hjelp
318 til å sette disse grove bruddene på menneskerettighetene på agendaen. Der vi blir oppfordret til å
319 vise solidaritet og fordømme angrepene på våre kollegaer i Iran. Dette er en bestilling Norsk
320 studentorganisasjon må svare på, og en frihet vi må bruke.

321 **Forslag til vedtak:** Resolusjonen vedtas.

322 **INNSTILLING**

- 323 • Resolusjon "Studenter må sidestilles med arbeidstakere" avvises.
 - 324 • Resolusjon "Fritak fra egenandelsordningen" avvises.
 - 325 • Resolusjon "Gratis influensavaksiner" avvises.
 - 326 • Resolusjon "Fremtidens opptakssystem" vedtas.
 - 327 • Resolusjon "Norske studenter står i solidaritet med iranske studenter og akademikere"
328 vedtas.
 - 329
-

1 VEDLEGG 1: RESOLUSJONER

2 STUDENTER MÅ SIDESTILLES MED ARBEIDSTAKERE

3 Da Studentdemokratiet ved Universitetet i Sørøst-Norge, campus Vestfold, utførte en
4 undersøkelse for å finne ut om hvordan studenter med barn opplevde hverdagen sin ved
5 universitetet, kom det en god del tilbakemeldinger på hvor dårlig tilretteleggingen er for disse
6 studentene.

7 Mange studenter ved universitetet har 80% oppmøteplikt, noe som tilsvarer rundt 11 dager fravær
8 i løpet av et semester. Dersom en student overskrider fraværgrensen, mister vedkommende
9 retten til å gå opp til eksamen.

10 For en ordinær student så er dette allerede utfordrende med tanke på at SHoT-undersøkelsen for
11 2018 avdekket at mange sliter med psykisk helse (SHoT, 2018).

12 Foreldre er en viktig del av fremtiden, det er de som har ansvar for den neste generasjonen og
13 det er de som skal ta vare på deres liv og helse, samtidig som de ofte studerer eller jobber. Når
14 man er i arbeidslivet er det derfor en større grad av tilrettelegging for disse individene.

15 Oppmøteplikten ved universitetet resulterer i at mange av studentene med barn kommer på
16 skolen til tross for at de er syke, fordi de ofte må bruke fraværsdagene sine på helsen til barna
17 sine. Derfor bør studentene ivaretas på samme måte i studiesituasjonen som i arbeidslivet.

18 Når man studerer regnes studiet ditt som en heltidsjobb. Man har daglige gjøremål som må
19 utfylles til gitte frister, man må samarbeide med medstudenter på lik linje som man må
20 samarbeide i arbeidslivet. Den største forskjellen er den økonomiske situasjonen, da studielånet
21 fra lånekassen gir en vesentlig lavere inntekt enn en gjennomsnittlig lønning for en arbeidstaker.
22 Dette er penger som i hovedsak skal tilbakebetales.

23 Arbeidsmiljøloven

24 Ettersom man nå har definert studiet som en heltidsjobb, så burde arbeidsmiljøloven §12.9
25 gjelde også for studenter. I den står det at om arbeidstaker har et sykt barn så har de krav på
26 permisjon opp til 10 dager per kalenderår, inntil barnet fyller 12 år. Om arbeidstaker har mer enn
27 to barn, så gjelder det 15 dager per kalenderår. Arbeidstaker har grunnlag for permisjon hvis
28 barnet skal følges til lege eller annen oppfølging i forbindelse med helse relaterte utfordringer.

29 Ved kronisk, langvarig eller nedsatt funksjonsevne har man krav inntil 20 dager per kalenderår,
30 dette gjelder inntil barnet fyller 18 år.

31 Når det gjelder aleneforsørgere så er loven tydelig i §12.9 (6) «Arbeidstaker som er alene om
32 omsorgen har rett til dobbel så mange permisjonsdager som etter andre og tredje ledd.»
33 (Arbeidsmiljøloven - aml, 2005).

34 Tilpasning for å ikke gå glipp av obligatoriske forelesninger

35 Forelesere ved institusjoner som har undervisning eller forskning som formål bør publisere
36 forelesningen på de kommunikasjonskanalene som er gitt av utdanningsinstitusjonen. Dette for

37 at alle studenter skal kunne få med seg de vesentlige elementene som fremkommer under
38 forelesningene, og dermed ikke få konsekvenser ved eksamen.

39 Videre om tilpasning bør forelesere også gi studentene mulighet til å kunne delta i forelesning
40 gjennom nettbaserte tilbud. Dermed kan studenter som blir forhindret til å delta fysisk i
41 forelesningen av alvorlige helsemessige årsaker som omhandler seg selv eller barnet fremdeles
42 få med seg viktig informasjon. Dette tilrettelegger for å kunne gå opp til eksamen med et godt og
43 tilpasset kunnskapsgrunnlag.

44 **Studentenes Helse - og Trivselsundersøkelse (SHoT)**

45 Når man snakker om alvorlige helsemessige årsaker så gjelder dette studenter som sliter
46 psykisk eller fysisk over lenger tid. Under SHoT-undersøkelsen oppga 16% av studentene på
47 landsbasis at de har en psykisk lidelse. 42% rapporterte at de opplever psykiske plager, der 11%
48 faller under kategorien alvorlige og mange plager. En av fem studenter svarer at de har skadet
49 seg selv med vilje og like mange har tenkt seriøst på å ta sitt eget liv, men ikke forsøkt å gjøre
50 det. 4% oppgir at de faktisk har forsøkt å ta sitt eget liv. Hvordan forventes det at disse
51 studentene skal klare å få til en god studiehverdag om de ikke får tilrettelagt for lidelsene sine?

52 Det har vært stor omtale rundt stress-faktoren blant studenter. Dette stresset kommer veldig
53 ofte av et stort ønske om å være perfekt. 3 av 10 studenter mener at bare de beste resultatene
54 er godt nok, og 1 av 4 at de alltid/svært ofte hater å ikke være best (SHoT, 2018, s. 68).

55 Dette kan ses på som et enormt samfunnspress, og ved lite tilrettelegging for at disse studentene
56 kan få minsket stresset så vil det ikke bli noe bedring. Stresset kan bli så betraktelig stort at det
57 påvirker søvn- og spisevaner, og dermed bør det være en mulighet for at studentene ikke trenger
58 å være redd for hvordan fravær vil påvirke deres studiefremgang.

59 **Tabell 7.2.2.1** - Psykiske plager målt med HSCL25, kolonneprosent

60

	Totalt	Kjønn		Alder					Region				
		Mann	Kvinne	18-20	21-22	23-25	26-28	29-35	Sørøst	Vest	Midt	Nord	Utland
Få symptomer (<1,75)	58	73	52	56	59	60	56	57	56	61	62	57	60
Moderat (≥1,75 <2,0)	13	10	14	14	13	13	13	13	14	12	12	13	13
Alvorlige (≥2,0)	18	12	20	18	17	17	19	19	19	17	16	19	16
Alvorlige og mange	11	5	13	12	11	10	12	11	12	10	9	11	11
Gj.snitt (1-4) på 25 smp.	1,7	1,5	1,8	1,8	1,7	1,7	1,8	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7

61

62 (SHoT, 2018, s. 71)

63 Nedenfor vises tabellen fra SHoT-undersøkelsen, der man ser en økning i andel av studenter med
64 dårlig livskvalitet

65 **Tabell 7.1.1** – Livskvalitet. Kolonneprosent kategorier og gjennomsnitt av summen av enkeltspørsmål.

	Totalt	Kjønn		Alder					Region				
		Mann	Kvinne	18-20	21-22	23-25	26-28	29-35	Sørøst	Vest	Midt	Nord	Utland
Svært dårlig	4	4	4	4	4	4	6	6	4	4	4	5	2
Dårlig	11	11	11	11	10	11	13	14	11	11	10	13	8
Litt under middels	20	18	20	21	20	18	20	21	20	19	18	22	14
Middels	26	26	27	27	26	26	26	26	26	26	27	26	25
God	25	26	25	25	26	26	23	21	25	25	26	23	31
Svært god	14	15	13	13	14	14	13	12	13	14	14	13	20
Gj.snitt (5-35)	22,0	22,1	21,9	22	22,2	22,2	21,3	20,8	21,7	22,0	22,3	21,4	23,8

66

67 (SHoT, 2018, s. 69)

68 **Mobbing**

69 I målingen av mobbing på landsbasis fremkommer det at 5% av studentene oppgir at de har blitt
70 mobbet av medstudenter. Samtidig melder 3% av studentmassen at de har blitt utsatt for
71 mobbing av ansatte ved utdanningsinstitusjonen de går på, og 4% har selv vært med på å
72 mobbe andre (SHoT, 2018, s. 81)

TABELL 8.3.1 MOBBET AV MEDSTUDENTER DE SISTE MÅNEDENE. KOLONNEPROSENT.

	Totalt	Kjønn		Alder					Region				
		Mann	Kvinne	18-20	21-22	23-25	26-28	29-35	Sørøst	Vest	Midt	Nord	Utland
Ikke mobbet	94,7	94,5	94,8	94,9	94,7	94,9	94,7	93,6	94,6	95,4	95,0	93,4	93,2
En sjelden gang	4,3	4,5	4,1	4,2	4,3	4,1	4,1	4,7	4,3	3,9	4,0	5,3	5,6
To eller flere ganger*	1,1	1,0	1,1	0,9	1,0	0,9	1,3	1,8	1,1	0,8	1,0	1,4	1,3

*Inkluderer de som har svart «to eller tre ganger i måneden», «omtrent én gang i uken» og «flere ganger i uken»

TABELL 8.3.2 MOBBET AV ANSATTE PÅ UTDANNINGSINSTITUSJONEN DE SISTE MÅNEDENE. KOLONNEPROSENT

	Totalt	Kjønn		Alder					Region				
		Mann	Kvinne	18-20	21-22	23-25	26-28	29-35	Sørøst	Vest	Midt	Nord	Utland
Ikke mobbet	96,8	97,3	96,7	97,8	97,5	96,7	95,7	94,4	96,5	97,4	97,6	96,9	93,4
En sjelden gang	2,7	2,4	2,9	2,0	2,1	2,9	3,7	4,6	3,0	2,3	2,1	2,7	5,0
To eller flere ganger*	0,4	0,4	0,5	0,2	0,4	0,4	0,6	1,0	0,5	0,3	0,3	0,5	1,7

*Inkluderer de som har svart «to eller tre ganger i måneden», «omtrent én gang i uken» og «flere ganger i uken»

TABELL 8.3.3 SELV VÆRT MED PÅ Å MOBBE EN ELLER FLERE MEDSTUDENTER DE SISTE MÅNEDENE. KOLONNEPROSENT.

	Totalt	Kjønn		Alder					Region				
		Mann	Kvinne	18-20	21-22	23-25	26-28	29-35	Sørøst	Vest	Midt	Nord	Utland
Ikke mobbet	96,2	93,6	97,4	96,6	96,3	95,9	95,8	96,8	96,2	96,7	95,8	95,7	96,5
En sjelden gang	3,5	5,7	2,5	3,0	3,4	3,9	3,8	2,7	3,5	3,0	3,9	3,9	3,2
To eller flere ganger*	0,3	0,7	0,2	0,4	0,4	0,2	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3

*Inkluderer de som har svart «to eller tre ganger i måneden», «omtrent én gang i uken» og «flere ganger i uken»

73

74 (SHoT, 2018, s.86)

75

76 **Tabell 8.3.4 Overlapp mellom andel som oppgir å ha blitt mobbet av medstudenter, ansatte og selv**
77 **vært med å mobbe medstudenter. Kolonneprosent**

Mobbet?*		Mobbet?*		
		Av medstudenter	Av ansatte	Selv mobbet
Av medstudenter		100,0	32,9	32,7
Av ansatte		19,7	100,0	13,5
Selv mobbet		23,5	16,4	100,0

78

79 (SHoT, 2018, s. 86)

80

81 Tallene for Campus Vestfold viser følgende:

82

- Har du blitt mobbet av ansatte de siste månedene? o 3% svarer: Ja, men bare en sjelden gang o 2% svarer: Ja, flere ganger i måneden
- Har du blitt mobbet av medstudenter de siste månedene? o 4% svarer: Ja, men bare en sjelden gang o 2% svarer: Ja, flere ganger i måneden
- Har du selv vært med på å mobbe medstudenter de siste månedene? o 5% svarer: Ja, men bare en sjelden gang

90

(SHoT/Studentsamskipnaden i Sørøst-Norge, 2018).

92

Disse statistikkene er svært alarmerende. Spesielt høye tall på at studenter føler seg mobbet av ansatte. Sammenlignet med andre campus ved Universitetet i Sørøst-Norge ser vi at det er ingen eller svært lav prosent på "Ja, flere ganger i måneden".

93

94

Med tanke på disse mobbestatistikkene, både på landsbasis og mer lokalt så er det naturlig at enkelte studenter sliter psykisk til den grad at de vegrer seg for å møte opp og ved enkelte tilfeller faller fra studiet sitt.

98

Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) så er det 66% av studentmassen som har fullført hele graden sin i perioden 1999-2009 (Statistisk sentralbyrå, 2018). Det betyr ikke at en tredjedel av massen som avslutter studieløpet gjør det på grunn av at de har blitt utsatt for mobbing, men man kan ikke se bort ifra at det er en av faktorene. Om studenter hadde en alternativ mulighet på de ekstra strevsomme dagene som beskrevet lenger opp, så hadde nok hverdagen til mange forhåpentligvis blitt enklere.

104

105 Oppsummering

106

Utdanningsinstitusjonene må legge til rette for studenter som blir utsatt for sykdom, både fysisk og psykisk. Studenter er stadig redd for å overstige fraværgrensen, som påfører store mengder av stress og belastning, samt psykiske plager.

108

109 Ifølge SSB så er det en tredjedel av studentmassen som ikke fullførte utdanningen sin i perioden
110 1999-2009 (Statistisk sentralbyrå, 2018). Grunnene til dette kan være flere, som mobbing på
111 utdanningsinstitusjonene, stort press rundt perfektjonisme, psykiske plager og mye mer.
112 Studenter med barn er også i faresonen for å avslutte utdanningen sin.

113 Det er en del fokus rundt om i samfunnet om at mange får barn altfor sent i livet. De fleste
114 venter med å få barn til de er ferdig med studiene sine, da det ikke er optimalt å studere og
115 oppdra barn samtidig. Det er veldig krevende og tilpasningen er på et minimalt nivå, noe som
116 gjør at studentene ikke er i stand til å delta fysisk i undervisningen. Mange vil gjerne etablere
117 seg både med bolig og i arbeidsmarkedet før de stifter familie. Fremdeles får mange barn
118 under studiene.

119 Ved at utdanningsinstitusjonene tilrettelegger for studentene ved bruk av nettbasert
120 undervisningstilbud og ved publikasjon av hver forelesning på de kommunikasjonskanalene som
121 blir brukt av institusjonen, så er det flere studenter som får være aktivt med i forelesningene og
122 vil ha større sannsynlighet for å fullføre studieløpet på normert tid.

123 Studenter må sidestilles med arbeidstakere i henhold til arbeidsmiljøloven. Når man er student, er
124 studiet å regnes som heltidsjobb. Studenter har daglige oppgaver som må gjøres til en gitt tid,
125 samarbeide med medstudenter på lik linje som arbeidstakere samarbeider med sine kollegaer og
126 får en form for «lønn» av Lånekassen, slik arbeidstakere får av arbeidsgiver.

127 Mange studenter har oppmøteplikt som betyr at det er svært begrenset hvor mye fravær som er
128 tillatt per semester før man ikke kan ta eksamen. I følge Studentenes helse- og
129 trivselsundersøkelse (SHoT) opplever 42 prosent av studentene psykiske plager. Det oppleves
130 urimelig for en student at de ikke kan ta fri eller sykemelde seg når det er nødvendig med psykisk
131 og fysisk sykdom. Oppmøteplikt er også krevende for studenter med barn. Mange studenter med
132 barn kommer på skolen med feber da de må bruke fraværsdagene sine på de eventuelle
133 sykdommene til barna sine. Studenter er redd for å overstige fraværsgrensen, som igjen påfører
134 store mengder av stress og belastning, samt psykiske plager.

135 **NSO mener at**

- 136 ● Studenter må sidestilles med arbeidstakere.
- 137 ● Studenter bør ha mulighet til å ta ut sykedager og ta permisjon ved sykt barn og for å
138 kunne følge barn til lege eller annen oppfølging i forbindelse med sykdom.
- 139 ● Det må legges til rette for at studenter ikke skal gå glipp av obligatoriske forelesninger.
- 140 ● Lærere ved institusjoner som har undervisning eller forskning som formål, bør
141 publisere forelesningen på de kommunikasjonskanalene som er gitt av institusjonen.
- 142 ● Undervisere bør gi studenter mulighet å være med i forelesningen gjennom bruk av
143 et nettbasert tilbud, slik at studenter med sykt barn og studenter med fysiske og
144 psykiske problemer ikke går glipp av viktig informasjon og kan gå opp til eksamen.¹

¹ Lovdata. (2005, juli 14). Hentet fra Arbeidsmiljøloven - aml: <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-62/§12-9>
Statistisk sentralbyrå. (2018, juni 14). *Statistisk sentralbyrå*. Hentet Mars 29, 2019 fra Gjennomføring ved
universiteter og høyskoler - SSB: <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/hugjen>
Studentenes Helse- og Trivselsundersøkelse 2018 (SHoT). (2018). *SHoT/Studentsamskipnaden i Sørøst-Norge*.
Oslo.
Studentenes Helse- og Trivselsundersøkelse 2018 (SHoT)/ HELT ÆRLIG-undersøkelsen. (2018, september).
SHoT. Hentet fra <https://studenthelse.no/heltaerlig>

1 VEDLEGG 2: RESOLUSJONER

2 FRITAK FRA EGENANDELSORDNINGEN

3 Vi lever i et land med gode helseordninger. Sykehusbehandling er gratis og medisiner er billige,
4 hvert fall om man har råd til egenandelen. I dag ligger grensen for å få frikort på kr 2921,-. Ved
5 uttak av medisiner eller medisinsk utstyr før man kommer i betaler man 39 prosent av
6 reseptbeløpet i egenandel, opptil kr 520,-.

7 Egenandelsbeløpet dekker da medisiner og utstyr hentet ut i løpet av tre måneder. I seg selv er
8 ikke 520,- mye for tre måneder, men for studenter er det en høy enkeltkostnad. Blå resept har man
9 fordi det er livsnødvendig medisiner man har behov for. Man skal ikke tvile på om man har råd til å
10 dekke sine medisinske kostnader

11

12 NSO mener at:

- 13 • Alle studenter skal fritas fra egenandelsordninge
- 14 • Uttak av medisiner og medisinsk utstyr til studenter skal dekkes 100 prosent av staten

1 **VEDLEGG 3: RESOLUSJONER**

2 **GRATIS INFLUENSAVAKSINASJON**

3 Hvert år kommer den vanlige sesonginfluensaen. Influensavaksine er et viktig bidrag for å holde
4 smittetallene nede. For personer med underliggende tilstander kan influensasykdom få alvorlige
5 etterfølger. Vaksinerer på samme sted som man er folkeregistrert medfører det en egenandel på
6 kr 50,-.

7 Mange studenter bor ikke i samme by som sin folkeregistrerte adresse. Dette medfører at man
8 som student i større grad må ta influensavaksine hos kjedeapoteker, som koster oppimot kr 399,-
9 per dose. En dose i året er nok til å drastisk redusere sjansen for et alvorlig sykdomsforløp. For
10 studenter er enkeltkostnader på slike summer et stort innhogg i budsjettet. Det skal ikke være
11 nødvendig at man er avhengig av barmhjertighet fra studieinstitusjonene for å få tatt et
12 sprøytstikk som kan redde liv.

13

14 **NSO mener at**

- 15 • Alle studenter skal ha krav på gratis influensavaksine

1 VEDLEGG 4: RESOLUSJONER

2 FREMTIDENS OPPTAKSSYSTEM

3

4 Norsk Studentorganisasjon (NSO) mener at alle skal kunne opparbeide seg kompetanse til å søke
5 opptak til høyere utdanning i Norge. Opptakssystemet skal gi alle like muligheter for å ta høyere
6 utdanning, uavhengig av bakgrunn, livssituasjon og alder.

7 Opptakssystemet skal være rettferdig, transparent, forutsigbart og effektivt. Det er tre sentrale
8 komponenter i opptakssystemet - hvordan man **kvalifiserer** til opptak til høyere utdanning,
9 hvordan man **rangerer** kvalifiserte søkere, og hvordan man **organiserer** opptakssystemet.

10 Kvalifisering

11 Krav for opptak til høyere utdanning skal normalt være **generell studiekompetanse** (GSK).
12 Hovedveien for å oppnå GSK skal være gjennom videregående opplæring, men det skal også
13 være mulig å få GSK på alternative måter som ivaretar kompetansekravene.

14 Det skal være mulig med **unntak fra GSK** slik at det kan benyttes andre krav for opptak der det er
15 hensiktsmessig. Kvalifisering gjennom realkompetanse, fag-/svennebrev eller tilsvarende skal
16 være mulig, gitt at det kan begrunnes i studiets egenart og krav til forkunnskaper.

17 Institusjonene skal selv kunne sette **spesielle opptakskrav** på enkelte studier, men kun når
18 innholdet i studiet tilsier det. Spesielle opptakskrav skal være opptakskrav som kommer i tillegg til
19 GSK. Det er viktig at slike krav reflekterer studiets egenart og behov for forkunnskaper for å
20 gjennomføre utdanningen. Samtidig er det viktig å unngå for utbredt bruk av spesielle opptakskrav
21 da dette kan gjøre opptakssystemet mindre transparent og forutsigbart.

22 Dersom man **ikke har kvalifisert seg** for opptak til høyere utdanning gjennom den videregående
23 opplæringen, enten fordi man mangler GSK eller ikke oppfyller spesielle opptakskrav, er det viktig
24 å ha ordninger der man kan tilegne seg disse kvalifikasjonene. NSO mener at man bør bevare at
25 man kan gjøre dette gjennom privatistordningen, ved at man kan ta fag man ikke har bestått eller
26 ta nye fag.

27 Rangering

28 Rangering er nødvendig på studier med flere kvalifiserte søkere enn antallet studieplasser.

29 Det er viktig at de som er kvalifiserte og ønsker å studere kan **komme raskt i gang** med studiene.
30 Det er uheldig om de som er klare og ønsker det, må vente lenge med å komme i gang med
31 studiene. Samtidig skal systemet legge opp til at man **skal få nye sjanser**.

32 NSO mener at rangeringsregelverket skal innrettes slik at det er **flere veier inn i høyere**
33 **utdanning**. Det skal være en standardisert **hovedvei** som gjelder for hovedandelen av
34 studieplassene, og som baserer seg på karakterene fra videregående opplæring. Alle med
35 vitnemål fra den videregående opplæringen skal kunne bruke hovedveien.

- 36 Samtidig bør det være en **sidevei** der man kan vektlegge andre faktorer i tillegg til karakterer, som
37 erfaring, egnethet, motivasjon og andre relevante kompetanser. Sideveien skal tilrettelegge for de
38 som søker nye sjanser og prøver å forbedre rangeringsposisjonen sin. Alle som ønsker og er
39 kvalifisert for opptak, skal kunne bruke sideveien.
- 40 Tilleggspoeng eller annen vektlegging av **enkeltfag** skal kun telle dersom fagene er relevante for
41 utdanningen. Dette gjelder både hovedveien og sideveien.

1 VEDLEGG 5: RESOLUSJONER

2 NORSK STUDENTORGANISASJON STÅR I SOLIDARITET MED IRANSKE 3 STUDENTER OG AKADEMIKERE

4 Siden 16. september har vi sett økende og voldsomme demonstrasjoner utfolde seg i Iran. Dette
5 skjer i kjølvannet av drapet på 22 år gamle Mahsa Amini og 43 år med diktatur. Amini døde i
6 varetekt etter å ha blitt arrestert av det såkalte *moralpolitiet*, angivelig fordi hun ikke hadde dekket
7 til håret sitt godt nok. Siden den gang har det vært daglige demonstrasjoner mot det totalitære
8 regimet over hele landet, ledet an av en ung og uredd sivilbefolkning.

9 I førsterekken av demonstrasjoner har akademiske institusjoner, studenter og ansatte vært
10 tydelige stemmer. Demonstrantene krever at medstudenter som sitter fengslet på grunn av
11 demonstrasjoner mot regimet, blir løslatt. Studenter og akademikere blir anklaget av regimet for å
12 skape uro i samfunnet, og blir møtt med vold når de tar til orde for grunnleggende
13 menneskerettigheter. Som konsekvens er flere studenter savnet, fengslet og torturert.

14 Akademia har lang tradisjon for å slå ring om menneskerettighetene, som bærebjelken i et
15 demokratisk samfunn. Vi trenger uavhengige utdannings- og forskningsinstitusjoner til å være et
16 pusterom for menneskerettighetsaktivister, samt for å utfordre maktstrukturer i samfunnet.
17 Situasjonen i Iran er nok et eksempel på at studenter og ansatte ved akademiske institusjoner i
18 mange land blir forsøkt stilnet. Deres kamp er vår kamp. Derfor står norske studenter i solidaritet
19 med studenter, akademikere og sivilbefolkning som trues til taushet og som har mistet sin stemme.
20 Vi vet at angrepene på universitetene er målrettet mot landets unge sivilbefolkning – de som utgjør
21 den største trusselen mot regimet og samtidig det største håpet for en demokratisk og lysere
22 fremtid for sivilbefolkningen i Iran.

23 **NSO står i solidaritet med demonstrantene i Iran. Derfor tar NSO sterk avstand fra og**
24 **fordømmer det iranske regimets brutale bruk av vold mot studenter, akademikere og**
25 **sivilbefolkning i Iran, og den systematiske undergravningen av grunnleggende**
26 **menneskerettigheter.**

27 NSO krever derfor at:

- 28 • Norske myndigheter må videre fordømme volden i Iran, både bilateralt og multilateralt.
- 29 • Iranske myndigheter må respektere grunnleggende menneskerettigheter, ytringsfrihet,
30 akademisk frihet og likestilling.
- 31 • At studenter, akademikere og andre sivile som har blitt fengslet på grunn av fredelig
32 deltakelse i demonstrasjoner må settes fri umiddelbart.